

3. Mladini je brezdelno pohajkovanje po javnih cestah in ulicah po 9. uri (v času od 1. oktobra do 30. aprila po 8. uri) zvečer strogo prepovedano. Politična oblast sme v to svrhu določiti tudi bolj zgodnje ure.

4. Lastnikom malih gledališč, igrišč in sličnih podjetij je strogo prepovedano, dovoliti vstop neodraščeni mladini, ako je tudi v spremstvu odraslenih.

5. Prepovedano je mladini prodajati nepotrebne potratne reči, lišp in igrača.

6. Med neodraščeno mladino se prištevajo dekletki in deklice pred dopolnjenim 16. letom.

7. Ta določila se morajo nabiti v vseh gostilnah, kavarnah, igriščih itd.

8. Prestopki zoper ta določila se bodo kaznovali po politični oblasti z globo od 2—200 K ali pa z zaporom od 6 ur do 14 dni. Kaznovan bo v prvi vrsti spremljevalec mladoletnega in pa lastnik gostilne ali kavarne. Gostilničar lahko vsled tega prestopka izgubi tudi pravico do nadaljnjega izvrševanja svoje obrti.

9. Obiskovanje kino-gledališč je mladoletnim dovoljeno le tedaj, ako se predstave končajo pred 8. uro zvečer in ako je tvarina predstave taka, da se mladina ne pohujša.

10. Prepovedano je mladini prodajati alkoholnih pijač.

11. Ta odredba je stopila dne 28. aprila 1916 v veljavo.

Dajte nam več delavnih moči!

Slovenska žena iz Loke pri St. Vidu pri Planini nam piše:

Oblastva nam kar dan za dnevom s posebnimi odloki naročajo, kako naj pridno delamo, vsako ped zemlje obsejemo, dovolj krme pripravimo, gledamo, da se bo dosti žita in drugih živil pridelalo itd. Pisati je lažje, kot taka povelja izvrševati, posebno letos, ko nam tako silno manjka delavskih moči in nam povrh še slabo vreme dan za dnevom nagaja pri našem poljskem delu. Pa ne smete si misliti, da se samo po senci sprehajamo, kakor se po mestih to vidi. V zadnji številki „Slovenskega Gospodarja“ ste pisali, da bo letos treba dovolj živinske krme spraviti na hleve, pa da bi se veliko fižola, koruze, krompirja in svinjske reje pridelalo. Dobro bi to bilo za nas, boljše kot za vas, ko bi nam bilo mogoče vse tako lepo izvršiti, kakor vi na list napišete, pa kako bomo delale povsod na njivi, ker kuruza ne rase drugače, nego da se jo zmiraj okopava. Huda bo letos, huda zaradi košnje, ker je veliko hiš, kjer so ostale samo žene z majhnimi otroki doma. Sedaj pa naj gre ena sama ženska v kuhinjo, k svinjam, h govčdi, potem pa še na travnik kositi, sušiti in spravljati. Pa pride dež in nam suho seno namoči, ker je premalo ljudi za spravljanje na razpolago. Moškega pa letos ne bo dobiti niti za zlat denar. Obračamo se torej z nujno prošnjo do vojaških in političnih oblasti: Dajte nam za letošnje poletje po več tednov vsaj starejši črnovojnik domov, da nam bodo pomagali pokositi travnike in spraviti seno.

Konec ustaje na Irskem.

Ustaja na Irskem, o kateri pišemo v uvodnem članku, je izbruhnila na Velikonočni ponedeljek, dne 24. aprila. Zadnjega aprila pa so se voditelji ustašev v mestu Dublin brezpogojno udali angleški vojni sili. En teden so bili uporni Irski gospodarji v Dublinu, kjer je bilo središče ustaje. Najhujši boji med ustaši in vojaštvom so bili dne 24., 27., 28., 29. aprila. Ustaši so se polastili najvažnejših delov mesta ter so s streljem, iz oken in sploh z višjih krajev z navadnimi in strojnimi puškami ter dvema topovima streljali na angleško vojaštvo. Mesto je na več krajih gorelo. Dne 29. in 30. aprila so vojaške čete generala Frencha ustaše obkolile, tako da je bil za nje vsak uspeh izključen, dasiravno je bilo baže 120.000 upornih Ircev proti Angležem. Poštno poslopje, kjer je bil glavni stan ustašev, je vojaštvo s topovi popolnoma razstrelilo. V nedeljo zjutraj je bil položaj za ustaše že tako kritičen, da so z vseh svojih postojank razobesili bele zastave. Proti poldnevju je nato večina upornikov odložila orožje in se udala. V ponedeljek, dne 1. maja, pa so se udali vsi ustaši. Cele trupe upornih Ircev je gnalo angleško vojaštvo v zapore, odkoder jih spravijo v London. Najlepši del mesta Dublin je v razvalinah. Od poštnega poslopja stojijo gole stene. Koliko ljudi je padlo v pouličnih bojih, še dosegati ni znano.

V tej ustaji so se godile velike silovitosti. Uporniki so streljali na neoborožene častnike in vojaške, tudi ženske, ki so se pridružile ustašem, so z revolverji od zadaj streljale na vojaštvo. Kajpada so angleški vojaki v pomnoženi meri vrnili te silovitosti ter so po ulicah morili nedolžne ljudi. Voditelja upornih Ircev, lorda Kasementa, katerega so dne 21. aprila zasačili, ko je hotel iz ladje izkrcati orožje za uporne Irce, so Angleži ujeli. Kasement pride še z drugimi upornimi voditelji pred sodišče. Kot kazena najbrž čaka smrt.

Italijansko bojišče.

Boji na tem bojišču so krajevno omejeni, povedini topovski boji. Pri Boveu so naši dne 26. aprila iztrgali Italijanom važno oporišče na Rombonu. Koderkoli so Italijani napadli, bodisi na primorski, bodisi na koroški in tirolski fronti, povsod so bili njihovi napadalni poskusi odbiti. Dne 29. aprila je Italijan zopet obstreljeval Gorico. Naši letalec pa so isti dan zopet obiskali nekatera italijanska mesta na Benečanskem in so z uspehom metali bombe. Kadorna se je, kakor poročajo novejša vesti, pomaknil bližje k južnemu Tirolu. Morda bo na tej fronti poskušal srečo, katere ni našel ob Soči.

Borba za Kol di Lana.

Napadalno točko Italijanov v bojih v Dolomitih tvori ozemlje Monte Kristalo in južno od tam ležeča gora Kol di Lana. Oboje vežeta Ampezo in Falcarego-cesta, ki po naravi ločita obojni fronti. Posrečilo se je Italijanom, da so jo prekorajili v južnem odseku pri Totani na Kol di Lana, izjavilo se jim je jo pa prekorajiti v izhodnem odseku, kjer tvorijo križišče v miru zelo obiskovane toplice Sluderbah. Za Kol di Lana so žrtvovali Italijani 10.000 mož. Italijani hočejo priti iz doline Kordevole v dolino Passa do Avisio. Sovražniku preostane le cesta skozi Kordevole in prelaz Pordoi, da pride tja, ki ga zapira v obliki gradu naprej potisnjeni Kol di Lana, ki presega 2064 metrov visoko cesto Falcarego, Kordevole pa za 1000 metrov. Za njim stoji Monte Seim, mimo njega vodijo novo zgrajena pota v dolino Korvara in v dolino Passa. Visoko nad potokom Kordevole vodi cesta na strmi rob Kol di Lana. S težkimi topovi na obeh straneh soteske Kordevole so pridobili Italijani cesto. Počasi napredujejo so preplazili strmine južnega roba in se zakopali pred najsprejemnejšimi predpostavkami avstrijskih utrd, ki so se držale v črtnem neprekinjenem boju kljub neprestanemu bobnečemu ognju nasproti vsem napadom sovražnika. Pot čez sedlo Pordoi je pa Lahom prejkotslej zaprta. Zadnje dni o bojih za Kol di Lana ni nobenih posebnih poročil.

Težki boji na južnem Tirolskem.

Črnovojnik Mihael Karner, doma oči Marije Snežne na Velki, piše svojemu prijatelju s tirolskega bojišča:

Na naši fronti smo ta mesec doživeli najhujše dni, kar jih pomnim v sedanjih vojski. Sovražnik je hotel nas in naše postojanke s strašnim artilerijskim ognjem popolnoma uničiti. Ko je mislil, da je artilerija storila svojo nalogo, je navadno prešel k infanterijskemu napadu, a je bil vsakokrat odbit. Tako se je do danes, dne 22. aprila, ponavljalo vsak dan zaporedoma. Sovražnik je imel ogromne izgube, mi pa malo. Žal, da smo Slovenci v teh bojih izgubili dva vrta tovariša: Jožeta Vidriha in Anton Ježa, ki so ju Italijani ujeli.

Ob koroško-italijanski meji.

Slovenski fantje nam pišejo: Nahajamo se že četrti mesec na koroško-laški meji. Polentar se trudi na vse moči, da bi nas pregnal s strmih planin. Mi se držimo trdno kot skala v visokem gorovju. Hvala Bogu, da je že postalo bolj toplo, a snega je še tu vedno dovolj. Tudi noči so še mrzle. Lahi nas še vedno pozdravljajo z granatami in šrapneli, a le slabo zadenejo. Granate treskajo v skale ali niti vinarja škode ne napravijo. Po nekaterih krajih je mnogo suhih mecesnov. Enkrat so nas Lahi grozno pozdravljali z granatami, ali zadeli niso veliko. Naenkrat je udarila granata večjega kalibra med suho dreve, železni koš in kamenje so kar zažvižgali po zraku in par dreves je na drobne kosce raztreščilo. Imeli smo potem fina drva za kuhinjo, ki nam le po noči kuha. Imamo jako dobre stotnika, ki nam preskrbi večasih jako vesele urice. Kupi nam je harmoniko in druge instrumente, zbral pevice itd. Polentariji slišijo, kadar se pevci oglasimo. To jih gotovo jezi. Streljajo salvo za salvo, da nad nami čivka krogel, kakor da bi se čebele rojile, a mi se ne zmenimo za to. Igramo, pojemo in delamo naprej, kakor da bi nič ne bilo. Skoraj bo preteklo leto, kar stojijo Lahi na tistem mestu, kjer so bili v začetku. Dolder živimo Slovenci, si verolomni Lahi ne bodo kuhali polente na naših slovenskih tleh.

Kratek čas nam tudi dela „Slovenski Gospodar“, ki nas kot naš stari prijatelj obišče vsak teden. Priscrni pozdrav vsem bralcem in bralkam našega „Slovenskega Gospodarja“! — Gorjanc Franc, Arnuš Stanko iz Središča, Črešnar Metod iz Sv. Kungunde na Pohorju, Kovčec A. iz Sav. dohne in Kovčec J. iz Bizeljskega.

Slovenci, glavo po koncu!

Josip Stukelj, predmojster pri 30,5 cm možnarski bateriji štev. 7-II. vojna pošta štev. 91, nam piše dne 25. aprila z italijanskega bojišča:

Ko se je letos začel postni čas, torej čas molitve in premišljevanja trpljenja Kristusovega, smo imeli tudi mi slovenski fantje in močje večkrat prilžnost porabiti čas v ta namen. Zdelo se mi je, kakor da sem doma, posebno po nedeljah, ko sem čital v

„Slovenskem Gospodarju“ postno pridigo. Na Veliko soboto, ko je nastopil čas, da se delijo piruhi in blagoslovijo jedila, nam je začel tudi naš bogokleti nasprotnik pošiljati „pisanke“ ter jih sipal po nas, kakor za stavo. Akoravno nismo bili z njimi posebno zadovoljni, vendar smo mu prav pošteno vrnili, kakor si je zaslužil. Se celo na obed smo Lahe povabili in se jih je lepo število pridružilo, seveda primorani in kar brez orožja. To smo pa storili zato, da nam danes ali jutri ne bodo predbacivali, češ, lepiti pisanke smo vam poslali, pa jih nam niste vrnili.

Na Veliko soboto že pozno zvečer je prišlo povelje, da moramo nastopiti in sicer: Ogri skupaj, Nemci skupaj in Slovenci zopet skupaj, nakar smo začeli peti velikonočne in nekatere narodne pesmi. Ker je bil poveljnik Oger, so imeli Ogri prednost in začeli prvi peti, potem Nemci in nazadnje Slovenci. Ko pa smo nekali, je rekel, častniški namestnik: „Niemand kann so schön singen, wie die Slovenen.“ („Nihče ne zna tako lepo peti, kakor Slovenci.“) Nato nam je razdelil nekaj pravih dobrih smodk. Zatorej, slovenski fantje: Glavo visoko! Skloni jo samo takrat, kadar žvižga sovražna krogla v smeri proti tebi!

Na Veliko nedeljo smo šli k sv. maši. Akoravno ne v cerkev, vendar smo slišali tudi pridigo in bil sem zelo vesel, da sem po dolgem času vendarle mogel biti pri maši. Popoldne smo šli v gledališče, katero so priredili na Krasu samo zaradi nas vojakov. Posebno zanimivi in veseleži so bili za mene Veliki ponedeljek in torek. V ponedeljek sem imel službo na opazovališču. Naenkrat slišim po telefonu: „Tukaj korporal Stukelj.“ Ime mojega strica. Nahaja se tudi na bojišču in sicer prav blizu mene. Govorila sva par besed telefonično, ko sem bil pa službe prost, sem prosil častnika in dovolil mi je, da sem šel obiskat strica. Kako sva bila vesela oba, ne morem popisati, da se po tako dolgotrajni vojski in vedno na bojišču vendar enkrat snideva zdrava in vesela. Imel sem pa dovoljenje 24 ur izostati in nudila se mi je lepa priložnost, katero sem tudi porabil, in sicer, da sem opravil sv. spoved in prejel sv. obhajilo. Ves srečen sem se vrnil zopet nazaj k mojim tovarišem, s katerimi vred pozdravljam vse čitatelje „Slovenskega Gospodarja“, vse znanee in sorodnike ter ostanem zvest branitelj naše ljube slovenske domovine.

Turška bojišča.

Trdnjava Kut-el-Amara se udala.

Velik, hud udarec je zadal Angleže in zlasti še njihove politične voditelje, ki se nahajajo sredi med velikimi irskimi in vojaško-nabornimi težavami. Trdnjava Kut-el-Amara je padla. In v njej se je angleški general Townshend dne 29. aprila s celo svojo obkoljeno armado, ki je štela okoli 13.000 mož, brezpogojno udal turškim oblegalcem. Angleži so ponudili en milijon funtov šterlingov, ako bi smeli s svojo armado svobodno odkorakati iz mesta, a Turki so to ponudbo odklonili. Celih 145 dni je bila trdnjava obkoljena od turške armade. Angležem so živila skoro popolnoma pošla, kakor svoj čas posadki v Przemyslu. Pred udajo je dal general Townshend uničiti topove in strelivo. V trdnjavi se je nahajalo med 13 tisoč vojakov 5 generalov in 500 častnikov. Od časa do časa so skušali Angleži spraviti v oblegano mesto živila po zraku. Zrakoplovci so metali vreče moka v posebne nastavljene mreže, a to ni mnogo izdalo, ker so turški letalci motili delovanje angleških. Angleži so poskušali tudi z neprestanimi sunki proti turškim četam v Mezopotamiji pripomagati obkoljeni armadi v Kut-el-Amari do rešitve. Pa vse je bilo zaman. Angleške čete so bile premalo številne in prešle v primeri s turškimi in vrh tega so vsepovsod trčile ob močne utrdbe, ki so jih napravili nemški pionirski oddelki. Mesto Kut-el-Amara leži ob reki Tigris kakih 350 km zračne oddaljeno od Perzijskega zaliva. Bagdad, do katerega so hoteli priti Angleži, pa leži kakih 160 km severno od Kut-el-Amare (zračno razdalje Trst—Dunaj).

V Turčiji je padec te trdnjave izzval velikansko veselje. Ves Carigrad je bil več večerov razsvetljen in okinčan z zastavami. Turškemu veselju pa odgovarja angleška žalost. V boju s Turki Angleži še niso dosegli nobenih posebnih uspehov, temveč skoraj same poraze. Hoteli so vzeti Dardanele in se polastiti Carigrada, pa ni šlo ter so morali umakniti svoje čete z galipolskega polotoka. Hoteli so od Perzijskega zaliva prodirati proti Bagdadu in spraviti v svojo oblast mesto, ki je z ozirom na bagdadsko železnico, katerega je v nemški oblasti, velikega pomena. Pa tudi ni šlo in njihove čete so prišle v turško ujetništvo. Sedaj Angleži ugibajo, kje bi nanovo začeli, da dosežejo zmago, pa ne zopet poraz.

Francosko bojišče.

Pred Verdunom se vrši borba za posamezne po-